

Bestuurlijke Aanbevelingen

Stand van zaken per 1 september 2018

Toelichting:
In bijgaand overzicht zijn alle nog openstaande aanbevelingen opgenomen uit onderzoeksrapporten van de Randstedelijke Rekenkamer, de externe accountant en Concercontrol. Bij de aanbevelingen wordt aangegeven uit welk onderzoeksrapport deze afkomstig is/zijn en hoeveel van de aanbevelingen uit dit onderzoek er reeds zijn afgereond.

Archiefinspectie 2014	Auteur Onderzoek: Concerncontrole Vastgesteld op: 20 jan 2015	Afgelopen aanbevelingen:
Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Voortgang per 1 september 2018
Nr 2.3 Stel een compleet en samenhangend overzicht van alle digitale en papieren archief in de organisatie op, inclusief alle systemen buiten de sector waarin archiefwaardige bescheiden worden opgeslagen en stel daar beheermaatregelen voor op.	Deze aanbeveling zal worden overgenomen.	Eigenaar CZ/R&I Het overzicht van papieren archief is geleverd en vanuit het Programma Optimaal Digital worden alle applicaties met archiefwaardige informatie in kaart gebracht. Hierbij wordt het huidige overzicht niet archiefwaardige informatie geactualiseerd. (zie ook Archiefspecte 2017 aanbeveling 1)
Financieel toezicht gemeenschappelijke regelingen	Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer Vastgesteld op: 14 dec 2015	Afgelopen aanbevelingen:
Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Voortgang per 1 september 2018
Nr 1. Spreek met GS af om een visie op het financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen te ontwikkelen en om deze visie vast te leggen in beleid. Spréek af dat de risicogroepen betrekking hierin wordt meegenomen.	Wij zijn bereid hieraan mee te werken. Voor het uitvoeren van het financieel toezicht op de gemeenschappelijke regelingen is op dit moment een ambtelijk beoordelingskader beschikbaar. Voor de begrotingscyclus 2016 zal dit kader worden toegepast. Daarbij zal het toezicht in lijn met het Gemeenschappelijk Toezichtskader 2014 worden uitgewerkt. Dit houdt in dat een risicogroep die beradeind daarvan onderdeel uitmaakt, Afhankelijk van de resultaten van de begrotingsronde 2016 zal worden bezien of wij een andere visie dienen vast te stellen.	Eigenaar KAB/IBT De verwachting dat voor de zomer 2018 een start gemaakt kan worden met een nieuw kader voor het toezicht op de regelingen moet bijgesteld worden. Op dit moment is het vaststellen nummer 1 binnen het Vakberaad Gemeenschappelijk kader voor het financieel toezicht op de gemeentefinanciën. De afronding hiervan staat gepland voor januari / februari 2019. Daarnaas pas kan worden doorgeschakeld naar het opstellen van een (landelijk) kader voor de regelingen. Tot die tijd blijft de huidige werkwijze gehandhaafd. Of dan ook daadwerkelijk gestart zal worden met de formulering van het toezichtsbied voor de regelingen is voor een groot deel afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen in het kader van de strategische agenda Toekomst van het Toezicht, waarvan nu hard gewerkt wordt door de ministeries van BZK en Financiën, alsmede het IPO en de VNG. Aan de hand van een zevental ontwerpprincipes en een aantal criteria (w.o. uniformiteit, risicogerecht en transparantie) zal worden onderzocht op welke wijze interbelustig toezicht kan bijdragen aan het door de overheid blijvend goed kunnen uitvoeren van haar taken en dat inwoners en bedrijven erop kunnen vertrouwen dat dit beschermd en geborgd is.
Managementletter 2015	Auteur Onderzoek: Accountant Vastgesteld op: 14 mrt 2016	Afgelopen aanbevelingen:
Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Voortgang per 1 september 2018
Nr 1. De vastlegging van prestatiedocumentatie van de levering van (de)goederen en/of diensten is niet in het inkopproces gewaарborgt. Het risico bestaat dat de prestatie mogelijk niet aan de provincie is geleverd. Aanbevolen wordt nadere richtlijnen op te stellen en te verankeren in de SAP-workflow. Bij het opstellen van deze richtlijnen dient rekening gehouden te worden met de aard, de omvang en het risicoprofiel van de beraffende inkoppen.	Prestatieverklaringen zijn een gebruikelijk onderdeel van bij projecten op het gebied van "Werken" binnen de provincie. Een verklaring wordt in Vlezen (bv termijnstaat) opgeslagen. Ook bij huur opurenbasis is een onderdeelke urentact een prestatieverklaring file in SAP aan de factuur hangt. In het geval van kleinere prestaties is een prestatieverklaring niet altijd aanwezig en zal de ambehaar (goederenontvanger) in SAP tekenen voor prestatie akkoord. Voor de voornoemde processen en voor de overige processen zal in samenspraak met de accountant worden onderzocht of en zo ja hoe prestatieverklaringen verankerd gaan worden in de SAP-workflow danwel in een ander provinciaal proces, in samenhang met andere controles die reeds worden uitgevoerd.	Eigenaar CZ/SI CZ/CSC Er is een concept interne richtlijn prestatieverwijzing opgesteld die wordt afgestemd met de accountant. Prestatieverwijzingen op elke inkop worden niet realistisch geacht door de interne organisatie. Het verankeren van afspraken rond prestatieverwijzingen zal kunnen plaatsvinden wanneer de procedure is vastgesteld. Afstemming hierover vindt plaats met de nieuwe accountant.

Geluidshinder provinciale wegen

Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer
Vastgesteld op: 13 juni 2016

Algemene aanbevelingen:

4

16

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 september 2018	Status/Deadline
1.	Vraag GS en ons uitgangspunt bij het opstellen van het actieplan geluid. Het tweede Actieplan van de provincie Noord-Holland voldoet in grote mate aan de gestelde criteria. Het zou een groot deel van de informatie die het volgens het Besluit milieubeheer zou moeten bevatten.	Het voldoen aan de wettelijke eisen is ons uitgangspunt bij het opstellen van het actieplan geluid. Ten aanzien van één wettelijk eis willen we een nuancering geven. Dat betreft de eis om in kaart te brengen in welke mate vastgestelde hogere waarden voor woningen worden overschreden. Er bestaat geen compleet landelijk overzicht van woningen met een hogere waarde. Verschillende bestuurslagen (gemeente, provincie en rijk) dienen hiervoor informatie aan het kadastrale te leveren. Dit gebeurt echter niet altijd consequent waardoor er geen compleet overzicht bestaat. Met de invoering van Swings 2 zullen de hogere waarden vervallen. Hierdoor achten wij inzicht op het compleet krijgen van dit hogere waarden overzicht voor het volgende actieplan geluid niet efficiënt.	BEL/OMWB	Op maandag 24 september 2018 is het ontwerp-actieplan geluid besproken in de PS-commissie NLWM (in bijljin van commissie M&F), waar zij aansluitend aan de terzagellegging hun reactie konden geven op het ontwerp. Voor het verwerken van de zienswijzen en het definitief kiezen van maatregelen op basis van het onderzoek naar de door PS gevraagde verhoging ambitie (NLWM-commissie 28 mei 2018) was meer tijd nodig dan verwacht, waardoor vaststelling van het Actieplan geluid naar GS 27 november 2018 is gegaan.	 Afgerond
2.	Vraag GS om bij het Actieplan een duidelijk doelmatigheidscriterium te hanteren zodat de gemakakte keuzes transparant zijn. De afweging over de voorgestelde maatregelen in de actieplannen is onderbouwd en begrijpelijk. Een uitzondering hierop is de toelichting op het doelmatigheidscriterium.	Bij het opstellen van de vorige actieplannen was geen uniform (PO- of landelijk) doelmatigheidscriterium voorhanden voor provinciaal wegen. Daarom hebben we een doelmatigheidscriterium laten opstellen voor de afweging van geluidsreducerende maatregelen op basis van de verhouding tussen kosten voor maatregelen en de gezondheidswinst. Dit criterium is onderbouwd en de verschillende afwegingsmomenten van het criterium zijn in het achtergronddocument van het actieplan toegelicht. Naar onze mening is dit doelmatigheidscriterium duidelijk en transparant al blijft dit complexe materie. Wij zijn daarom voorstander van een gezamenlijnen en uniform doelmatigheidscriterium voor provinciaal wegen. Via onze samenwerking met andere provincies in PO-verband zullen we ons hiervoor inzetten. Als een dergelijk uniform doelmatigheidscriterium bij een volgende ronde actieplannen wel voorhanden is dan zijn wij van plan dat te gebruiken.	BEL/OMWB	Er is een duidelijk doelmatigheidscriterium gekozen en omschreven in het actieplan.	 Afgerond
3.	Vraag GS te zorgen voor een transparante verantwoording over de realisatie van het Actieplan. In het tweede Actieplan is opgenomen dat in totaal 120 km stilaafsaf is gereedschap. Er is daarbij geen uitsplitting gemaakt in de aanleg van stilaafsaf ten behoeve van het eerste Actieplan en dat ten behoeve van reconstructies in het kader van de Wet Geluidshinder terwijl dit onderscheid in het kader van de kaderstellende en controliende rol van PS wel van belang is.	Wij willen de verantwoording over de realisatie van het actieplan voortaan beter laten aansluiten op de geformuleerde maatregelen, bijvoorbeeld door de realisatie van stilaafsaf voorhandend uit het actieplan explicet te benoemen.	BEL/OMWB	Op maandag 24 september 2018 is het ontwerp-actieplan geluid besproken in de PS-commissie NLWM (in bijljin van commissie M&F), waar zij aansluitend aan de terzagellegging hun reactie konden geven op het ontwerp. Voor het verwerken van de zienswijzen en het definitief kiezen van maatregelen op basis van het onderzoek naar de door PS gevraagde verhoging ambitie (NLWM-commissie 28 mei 2018) was meer tijd nodig dan verwacht, waardoor vaststelling van het Actieplan geluid naar GS 27 november 2018 is gegaan.	 Afgerond
5.	Bepaal op welke wijze u (PS) betrokken wenst te zijn bij het volgende Actieplan. Op grond van de Wet milieubeheer stellen GS het Actieplan vast. In tegenstelling tot de Actieplannen van de gemeenteraad verschilt dit omdat de gemeenteraad moet worden, is de rol van Provinciale Staten niet wettelijk vastgelegd. De betrekkenheid van PS wordt dan ook niet tot de onderzoeksfractie en er zijn geen beoordelingscriteria geformuleerd.	Wij zijn te allen tijde bereid de Staten te informeren. Bij het eerste actieplan heeft een besprekking plaatsgevonden in de betrokken PS-commissie van het ontwerp-actieplan. Bij het tweede actieplan is de betrekkenheid van PS groter geweest. Naast twee besprekkingen in de PS-commissie is het actieplan vastgesteld door PS vanwege de financiële consequenties van het plan. Wij hebben het vooromen PS bij het opstellen van het volgende actieplan wederom te betrekken via besprekking in de betrokken PS-commissie.	BEL/OMWB	De commissies NLWM en M&F hebben op 24 september 2018 kunnen reageren op het ontwerp-actieplan geluid 2018-2022.	 Afgerond

Uitvoering op afstand		Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer Vastgesteld op: 13 juni 2016	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	
1.	Zie erop toe dat GS een nota VTH opstellen die als kader fungert voor de uitvoering van de VTH-taken door de OD NZKG.	In de nota VTH die op dit moment wordt opgesteld, wordt een overkoepelend kader beschreven voor de uitvoering van de VTH-taken in Noord-Holland. Dus niet alleen voor de OD NZKG. Dit wordt een integraal document voor de uitvoering van VTH-taken.	Eigenaar BEL/OMB 2019-K1
3.	Vraag GS om ervoor te zorgen dat die opdracht aan de OD NZKG wordt vastgesteld voor aanhang van het daa waarop deze betrekking heeft en dat het een volledig en actueel bedrijvenbestand bevat.	Zoals bij het feitelijke wederonder is opgemerkt is een bedrijvenlijst (of -bestand) een dynamische lijst. De bedrijvenlijst zoals die op erg moment is opgesteld door OD NZKG is op dat specifieke moment leidend en volledig. OD NZKG (en daarmee de provincie) heeft dus te allen tijde een actueel overzicht van bedrijven. Niettemin zullen wij ervoor zorgen dat ook bij de actualisatie van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) een – opdat moment- actuele bedrijvenlijst is opgenomen.	Eigenaar BEL/OMB 2019-K4
4.	Vraag GS indicatoren op te stellen die beter inzicht geven in de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken bij maatschappelijke risicobedrijven. Dit kan bijvoorbeeld in landelijk verband worden aangesproken.	Met de verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht die per 1 juli 2016 wordt vastgesteld en in werking treedt, worden de kwaliteitscriteria waaraan OD NZKG moet voldoen geformaliseerd. Vanaf dat moment wordt het ook mogelijk om betere indicatoren op te stellen om inzicht in de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken te krijgen. Samen met de twee andere opdrachtnetwerken van OD NZKG voor Brzo-inrichtingen die provincies Flevoland en Utrecht zullen wij onderzoek doen naar indicatoren die het gewenst inzicht bieden in de uitvoeringspraktijk.	Eigenaar BEL/OMB 2018-K3
5.	Vraag GS om ervoor te zorgen dat de directeur van de OD NZKG Conform het mandaatsbesluit periodiek een overzicht verstrekken aan GS van de besloten die in de uitvoering van het mandaat zijn genomen.	Wij zien geen meerwaarde in een periodieke opstomming van alle besloten die in de uitvoering van het mandaat zijn genomen. Bij het verstreken van mandaat hoort ook het vertrouwen dat de genanodeteerde deze bevoegdheid op een goede wijze uitvoert. Informatie over de vele, gheel conform het mandaat genomen, besluiten biedt geen meerwaarde en zorgt voor extra administratieve lasten bij zowel OD NZKG als de provincie. GS lezen ervoor met OD NZKG in gesprek te blijven over de besluiten die in de uitvoering van het mandaat zijn genomen daar waar het politiek gevoelige dossiers betreft.	Eigenaar BEL/OMB

Afgeronde aanbevelingen:

2

5

Begrotingssystematiek

Auteur Onderzoek: Concerncontrole
Vastgesteld op: 27 juni 2016

Algerond aanbevelingen:

7

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Status/Deadline
1.	Dragt zorg voor een zodanige begroting op programma niveau dat: a) per beleidsprogramma duidelijk is wat het gewenste maatschappelijk effect is; b) uit de doelformuleringen blijkt welke ambities de provincie wil realiseren; c) de begroting inzicht biedt in de middelen te realiseren doelstellingen/output, wat daarvan reeds gerealiseerd is en wat in de komende jaar/jaren gerealiseerd dient te worden om de doelstelling/output te bereiken; d) de begroting zelf en/of de daarin opgenomen hyperlinks zowel PS als andere belanghebbenden het door hen gewenste inzicht geven in de causaliteit tussen de doelen en instrumenten onderling, het onderliggende provinciale beleid en waarom het aannemelijk is dat dat beleid en de gekozen instrumenten zullen bijdragen aan het realiseren van de doelen; e) gewaarborgd is dat alle relevante beleidsstukken zijn toegelicht/opgenomen dat alle prioriteiten juist zijn verwerkt en dat alle toelichtende teksten uniform door de hele begroting worden ingevuld.	De aanbevelingen uit het onderzoek van het interne auditteam rempt het college van GS over. Ons college ziet binnen de huidige begrotingsystematiek voldoende aanknoppingspunten om een eerste versterking te zetten. In de begroting 2017 en de zomerrekening 2016 kan invulling aan een deel van de aanbevelingen worden gegeven. Het betreft voornamelijk het ophalen en net leesaarder maken van relevante informatie over reserves, investeringen, uitgavesoorten en dekking.	CZ/FIN	Voortgang per 1 september 2018 De vernieuwde begrotingssystematiek (PS-besluit 12 februari 2018) is geïmplementeerd in de begroting 2019 vaststelling Concept-Begroting GS 28 augustus 2018. Mede na aanleiding van deze aanbevelingen hebben Provinciale Staten richtlijnen voor een geactualiseerd begrotingsformat opgesteld. De begroting 2019 is door GS opgesteld conform deze richtlijnen en vastgesteld door PS waarbij PS hebben uitgesproken tevreden te zijn met de nieuwe opzet. Wij beschouwen deze aanbeveling hiermee als algerond.
2.	Nemen, gegeven de wensen van PS, in overweging in de begroting zelf of via hyperlinks: a) op programmaniveau inzichtelijk te maken welke uitgavesoorten binnen de kostencategorieën zijn begroot en welke lasten gedeckt worden uit reserves door deze direct te begroten binnen het betreffende programma; b) de mogelijkheid te bieden in te kunnen zoomen op een beleidsdoel door binnen het programma te linken naar het betreffende beleidsdoel. De gebruiker wordt dan automatisch doorgelinkt naar de bijbehorende financiële tabellen, toelichting en te behalen doelstellingen bij dit beleidsdoel.	Zie toelichting aanbeveling 1.	CZ/FIN	In de begroting 2019 is een nieuw begrotingsformat geïmplementeerd. Hieronder wordt per aandachtspunt van de aanbeveling aangegeven op welke wijze dit punt is verwerkt in de nieuwe systematiek a) De onderverdeling in kostensoorten is losgelaten in het nieuwe begrotingsformat. De reserves zijn binnen de nieuwe systematiek aan 1.0 operationeel gekoppeld zodat inzichtelijker wordt in hoeveel lasten binnen een operationele doel vanuit de reserve worden gedekt. b) Deze mogelijkheid bestaat in de webversie van de begroting 2019. In het onderliggende boekwerk zelf worden hyperlinks alleen gebruikt voor de doorverwijzing naar relevante documenten anders dan de begroting zelf.
4.	Laat in de zomernota zien wat de voorgang van de realisatie van de begroting van zowel de afgesproken doelen en output is almede de bestedingen van de bijbehorende verschikbaar budgetten en wat de invloed is van het inzetten van reserves en geef een actuele uitputting van deze reserves weer in de zomernota.	Zie toelichting aanbeveling 1.	CZ/FIN	In het licht van het nieuwe begrotingsformat beraadt de directie zich over de vraag hoe de aanbevelingen hebben Provinciale Staten door middel van de overige P&C-documenten zo goed mogelijk vormgegeven kan worden. Hierbij wordt onder andere nagedacht over de vorm en functie van de zomernota.
5.	Makst expliciet de voorgestelde maatregelen tot bijsturing er al dan niet zullen leiden of en wanneer de gewenste output alsnog zal worden gerealiseerd en wat de gevolgen voor de doelrealisatie zijn.	Zie toelichting aanbeveling 1.	CZ/FIN	Deze aanbeveling is gericht op het oude begrotingsformat. Mede naar aanleiding van deze aanbevelingen hebben Provinciale Staten richtlijnen voor een geactualiseerd begrotingsformat opgesteld. De begroting 2019 is door GS opgesteld conform deze richtlijnen en vastgesteld door PS waarbij PS hebben uitgesproken tevreden te zijn met de nieuwe opzet. Wij beschouwen deze aanbeveling hiermee als algerond.
6.	Licht afwijkingen tussen begroting en realisatie zo toe dat duidelijk is: a) wat oorzaak en gevolg ervan zijn; b) wat bij afwijkingen van PMI de meestjargang gevolgen zijn voor de kapitaallasten.	Zie toelichting aanbeveling 1.	CZ/FIN	Met de invoering van het nieuwe begrotingsformat is ook het proces van de toetsdiensting van onze P&C producten kritisch bekijken. Dit heeft tot meerdere verbeteringen in het proces geleid. Er is meer aandacht voor de kwaliteit van de P&C producten, waaronder voor de kwaliteit van de toelichtingen op afwijkingen. De opvolging van deze aanbeveling is hiermee een going concern task.
7.	Zorg dat de verantwoorde resultaten in de programmaverantwoording te controleren zijn op basis van interne/externe registraties en brondocumenten als onderbouwing van de gerealiseerde doelen en output uit de programmabegroting.	Zie toelichting aanbeveling 1.	CZ/FIN	Met de invoering van het nieuwe begrotingsformat is ook het proces van de toetsdiensting van onze P&C producten kritisch bekijken. Dit heeft tot meerdere verbeteringen in het proces geleid. Er is meer aandacht voor de kwaliteit van de P&C producten, waaronder de kanslating tussen beleidsnota's, evaluaties en de P&C documenten. Zie thema 5 van het nieuwe begrotingsformat. De opvolging van deze aanbeveling is hiermee een going concern task.

Stillegebieden		Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer Vastgesteld op: 28 November 2016	Afgeronde aanbevelingen: 3
Nr.	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Status/Deadline
2.	Indien PS naar aanleiding van de besprekking onder aanbeveling 1 aanpassingen van het stillegebiedbeleid wensen, vraag GS deze dan mee te nemen in de huidige actualisatie van het stillegebiedbeleid.	<p>zie reactie op aanbeveling 1 uit het onderzoek Stillegebieden.</p>	 Afgerond
Managementletter 2016		Auteur Onderzoek: Accountant Vastgesteld op: 7 februari 2017	Afgeronde aanbevelingen: 12
Nr.	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Status/Deadline
2.	Wij adviseren u om vast te leggen wat de VIC medewerker heeft gecontroleerd. Daarnaast adviseren wij u om verwijzingen op te nemen in de gehanteerde documenten zodat de werkzaamheden van de VIC medewerker opnieuw uit te voeren is door een derde.	Dit betekent dat er niet alleen wordt afgewacht bij de uitvoering van de IC, maar dat ook de aannemelijkheid van de waargenomen uitvoering (kwalitatief) wordt beschreven. Deze opmerkingen hebben betrekking op zowel de uitvoering van de interne controles als ook op de VIC en vragen om een beter gesstructureerd intern controlebeleid. Dit wordt opepakt bij de doorontwikkeling van de Verbijzonderde Interne Controle die in 2017 wordt uitgevoerd, op basis van een in 2017 op te stellen Beleidsplan Interne Beheersing. In dit beleidsplan worden onze visie open en de doelstellingen van interne beheersing beschreven. In een plan van aanpak wordt beschreven hoe wij het beleidsplan willen realiseren.	 Eigenaar BEL/OMB Afgerond
4.	Ten aanzien van de begrotingscyclus adviseren wij om de transparantie richting PS te vergroten door tussenlijks, bij voorbeeld via de Zomernota, PS te informeren over de tussenliggende realisatie	Wij vinden het positief dat EV 'heeft vastgesteld dat het begrotingsproces is verbeterd, als gevolg van het opvolgen van uw aanbevelingen. Er is daarnaast een traject gaande waarin samen met PS het begrotingsproces geëvalueerd wordt om te bezien hoe de informatievoorziening richting PS verder geoptimaliseerd kan worden. Wij zullen hierin negen of deze aanbeveling opvolgend behoeft.	 Eigenaar AD/CC Afgerond
5.	Drie keer per jaar wordt een concernmanagementrapportage uitgebracht. Wij adviseren u om ook de overige baten en lasten mee te nemen in de rapportage	De concernmanagementrapportage (CMR) is een ambtelijke rapportage gericht op de verantwoording van de ontwikkeling van de kosten werkapparaat van de provincie. Andere baten en lasten die geen onderdeel zijn van de kosten werkapparaat worden daarom in principe niet ongenomen op de rapportage. Op dit moment loopt reeds een onderzoek naar de doorontwikkeling van de bestuurlijke informatievoorziening. Hierin wordt eveneens gekenmerkt naar de functie van de CMR en de mogelijkheid om de ambtelijke rapportage ten aanzien van programmabudgetten te uniformeren en optimaliseren.	 Eigenaar CZ/FIN AD/CC Afgerond
8.	Wij adviseren u om in de werkinstructies expliciet op te nemen hoe controles uitgevoerd dienen te worden. Hierbij adviseren wij u om minimaal de volgende punten over de interne beheringsmaatregel te beschrijven in de werkinstructies:	Wij ondertekennen dat op werkinstuctieniveau de voorgestelde details nog niet altijd zijn uitgewerkt. We mogen wij dat door ervaring, training, coaching-on-the-job en andere beheersmaatregelen en voldoende bewustzijn is ten aanzien van de oenzen en benodigde toepassing van de aanwezige beheersmaatregelen. Desondanks zijn wij met EV van mening dat op onderdelen verdere aanscherping wenselijk is. Wij zullen dit op korte termijn ter hand nemen. Voor de realisatie van het VIC-plan 2017 voert Concerncontrol met behulp van externe ondersteuning een plan van aanpak uit, waarmee de interne beheersing in lijn wordt gebracht met de visie en doelstellingen van net (nog op te stellen) Beleidsplan Interne Beheersing. Het realiseren van adequate beschrijvingen van processen en toetsing hiervan maken hier een essentieel onderdeel van uit.	 Eigenaar CZ/CS Afgerond

Provinciaal Opdrachtgeverschap		Auteur Onderzoek: Concerncontrole Vastgesteld op: 14 maart 2017	Afgelopen aanbevelingen: /1
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Status/Deadline
1.	Leg in een visiedocument vast op welke wijze de provincie de OD's in wil zetten om haar (milieubeleids)doelstellingen te bereiken voor de afspraken die de provincie hierover met de OD's moet maken en voor het kennisniveau waarover de interne organisatie zou moeten beschikken.	Wij onderschrijven de conclusie dat een integraal document met daarin een visie voor de uitvoering van de VTH-taken bij kan dragen aan een betere uitvoering van de bevoegdheden en taken door de OD's en zo beter kan bijdragen aan de beleidsdoelen van de provincie. In 2017 wordt een Nota VTH opgesteld waarin een overkoepelend kader, inclusief visie, wordt beschreven voor de uitvoering van de VTH-taken in Noord-Holland door de OD's.	Voortgang per 1 september 2018 BEL/OMB De nota VTH (het overkoepelende kader voor de uitvoering van de VTH-taken) wordt eind 2018/begin 2019 vastgesteld (zie nr. 1 Uitvoering op afstand) 2019-41
Controle jaarrekening 2016		Autor Onderzoek: Accountant Vastgesteld op: 10 juli 2017	Afgelopen aanbevelingen: 5
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Status/Deadline
1.	Begrotingbeheer: Wij adviseren Gedepenteerde Staten om na te gaan of de informatievoorziening richting Provinciale Staten op dit punt aangescherpt moet worden. Wij begrijpen dat momenteel begrotingswijzigingen veelal in de zomernota worden gebundeld en aangeboden ter autorisatie. Wij adviseren om verwachte majeure wijzigingen van de begroting tenuiter aan Provinciale Staten in de vorm van begrotingswijzigingen aan te bieden. Op deze wijze kan door de Provinciale Staten tijdig inzicht worden verkregen in eventuele onderuitputting. Analysen het resultaat 2016: Wij adviseren de Gedepenteerde Staten de informatievoorziening rondom begrotingswijzigingen aan te scherpen en de meer frequent aan te bieden aan de Provinciale Staten.	In de actuele cyclus zijn er meerdere momenten in het jaar waarop begrotingswijzigingen aan Provinciale Staten worden voorgelegd. Gebruikelijk kennen wij een viertal begrotingswijzigingen, waarvan de zomernota en de laatste begrotingswijziging een belangrijke wijziging van de initiële begroting met zich meebrengen. Naar onze mening biedt het toevoegen van extra begrotingswijzigingen geen meerwaarde voor de informatievoorziening richting Provinciale Staten. Wij zijn van oordeel dat verschillen tussen de initiële begroting en jaarrekeningcijfers grotendeels veroorzaakt worden door onzekerheden m.b.t. de afwikkeling van subsidies. Mede naar aanleiding van bewijdingen in voorgaande jaren, evenals de audit naar de begrotingsvoorziening, is samen met Provinciale Staten reeds een traject gestart om de begrotingsvoorziening verdere te verbeteren. Daarnaast is de onderuitputting in de jaarrekening 2016 aanleiding geweest voor de directie om een ambtelijk actieplan op te stellen met betrekking tot de verschillende aspecten van onderuitputting. Dit actieplan richt zich op de volgende speerpunten (naast het instrument van en de procedures rondom subsidies): -Sturing op de reserves en de robustheid van daarmee opgenomen projecten en programma's; -Verbeteren van de sturing en informatievoorziening omtrent budgetuitputting gedurende het jaar.	Voortgang per 1 september 2018 CZ/FIN De vernieuwde Begrotingsvoorzieningsmethode (PS-besluit 12 februari 2018) is gerealiseerd in de begroting 2019 vaststelling GS 28 augustus 2018. In het licht van het nieuwe begrotingsformaat bereadt de directie zich over de vraag hoe de informatievoorziening aan Provinciale Staten door middel van de overige P&C-documenten zo goed mogelijk voorgesteld kan worden. Hierbij wordt onder andere nadacht over de vorm en functie van de zomernota. Wij voorzien -zoals reeds aangegaven in de bestuurlijke reactie op de aanbeveling- niet dat dit gaat leiden tot een frequenter aanbieden van begrotingswijzigingen omdat dit na onze mening geen toegevoegde waarde biedt voor de informatievoorziening richting Provinciale Staten. Afgerond
6.	Voorziening groot onderhoud wegen en vastwegen: Op dit moment wordt ten behoeve van de kaderbrief 2018 de onderhoudsbehoefte geactualiseerd. Wij constateren dat de voorziening groot onderhoud zoals opgenomen in de jaarrekening toerekend is voor de begrote onderhoudskosten tot en met 2024. Wij adviseren GS om op basis van de actuele onderhoudsbehoefte de gehanteerde systematiek van de voorziening te evalueren. Hierbij willen wij u adviseren een duidelijk onderscheid te maken tussen jaarlijks terugkerende onderhoudskosten en meerlangjarige onderhoudskosten. Ook hier willen wij u in het kader van de vernieuwing BBV en vergelijkbaarheid met andere provincies in overweging geven het genoemde onderscheid en het egalisierende karakter van de voorziening meer te benadrukken.	Wij nemen de aanbeveling van de accountant over. We zullen de evaluatie van de gehanteerde systeematiek van de voorziening betrekken bij de actualisatie van de nota Onderhoud Kapitaalgoederen.	BU/BSP CZ/FIN Bij de vaststelling van de jaarruggen 2017 (vaststelling PS - 9 juli 2018) is conform het advies van de accountant (veralgemeenvaarttechnische edities) de voorziening Groot onderhoud wegen en vastwegen opgeheven. Een nieuwe werkwijze is voorgesteld met de instelling van een reserve Groot onderhoud wegen en een reserve Groot onderhoud vastwegen. Afgerond

Managementletter 2017

Auteur Onderzoek Accountant

Vastgesteld op : 5 februari 2018 RekCje - PS

Algemene aanbevelingen:

10

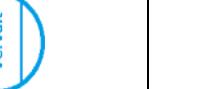
16

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 september 2018	Status/Deadline
1	Informatie en communicatie: Wij adviseren om de frequentie van tussentijds financiële rapportering te verhogen tot minimaal tweemaal per jaar. Hierbij kan worden overwogen om een afwijkend genrapportage te werken om de administratieve last voor de organisatie van de aanvullende rapportering behoorlijk te houden. Om de transparantie lichting Provinciale Staten te vergroten adviseren wij om tussentijds, bijvoorbeeld via de Zomernota, Provinciale Staten te informeren over de tussentijdse realisatie en hierbij ook de balansstanden te betrekken.	Op dit moment vindt rapportering via de zomernota en de laatste begrotingswijziging plaats. Het verschil is dat onderbesteding is bekend en krijgt binnen het project verbetering financiële informatie. De opmerkingen inzake balansstanden etc. zullen wij betrekken in ons open project verbetering financiële informatievoorziening.	CZ/FIN	De vernieuwde begrotingsysteemtekst is op 12 februari 2018 door Provinciale Staten vastgesteld en is geïmplementeerd in de begroting 2019. In het project verbetering financiële informatievoorziening worden maatregelen uitgewerkt ter verbetering van het proces en de kwaliteit van de financiële informatie (2019/Q4)	
2	Betroofbaarheid begroting: Wij hebben Gedeputeerde Staten gedreven om te onderzoeken of de kwaliteit van de primaire begroting kan worden verbeterd en of afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting in een eerde stadium kan worden geïdiggaardeerd en verwekt. Op het moment van onze tussentijdse controle zijn er geen gebeurtenissen die leiden tot een negatieve impact op de begrotingsproces wanneer onderbesteding verminderden dan wel mitigen. Wel lopen en initiatieven gericht op het verder professionaliseren van uw begroting.	Het verschillen van onderbesteding is bekend en krijgt binnen het project verbetering financiële informatievoorziening standaard. Daardoor en vele afhankelijkheden zijn met zowel publieke als private partners, waar de provincie niet altijd invloed op heeft, zullen maatregelen niet alleen beperkt kunnen worden tot de eigen organisatie. Eerder hebben wij rondom BDU Kleine infrastructuur reeds maatregelen getroffen. Wij zullen een onderzoek starten naar de wijze waarop wij ook bij andere partijen meer grip kunnen krijgen op de uitputting door externe partijen en naar het realiteitsgehalte van de betreffende begrotingsposten (afredig medio 2018).	CZ/FIN	In een bredere context wordt een audit door concertcontrole uitgevoerd naar de onderbesteding oorzaak van de onderbesteding en de mogelijkheid om daarop te sturen. Een substantieel onderdeel daarvan is de onderbesteding bij subsidies. De resultaten van het onderzoek worden eind 2018 verwacht.	
3	Prestatielevering: Wij adviseren Gedeputeerde Staten te komen tot een procedure om te borgen dat de prestatielevering in voldoende mate en eenduidig wordt vastgelegd op het moment van facturatiaturistiek enfin en financiële pakket. Wij vragen u liever aandacht te hebben voor voldoende functiescheiding tussen degene die bestelt en degene die ontvangt. Deze applicatieve control kan, op het moment dat uw ITGC's effectief zijn, zorgvragen voor aanzienlijk minder begeleiding werkzaamheden en derhalve een efficiëntere controle. Daarnaast adviseren wij u nadrukkelijk om de controles van € 50.000 aanzienlijk te verlagen. De controle op de prestatielevering is cruciaal en noodzakelijk om mogelijke fraude risico's te beheersen. Hierbij achtten wij een ondergrens van € 50.000 te hoog.	Op dit onderwerp hebben wij 2 maatregelen ingezet: 1) De controle op prestatielevering is onderdeel geworden van het werkprogramma interne controle inkopen en aanbesteding. 2) Er is een wijziging op de interne richtlijn goederontvangst in voorbereiding. In de concept wijziging is nu onderstaand € 50.000 als grens opgenomen. Wij zullen deze grens heroverwegen en de afspraken met de accountant verwerken in deze richtlijnen. Tegelijkertijd willen wij de administratieve lasten, zeker voor Kleinere uitgaven, beperkt houden. Functiescheiding tussen de prestatiebevestiging en factuurmandatering is ready in het systeem geborgd.	CZ/Sl Ad/CC	Bij de uitvoering van de Verbijzonderde interne Controle over 2018 is de prestatielevering een belangrijk aandachtspunt. Het eerste beeld is dat deze in veel gevallen niet standaard is vastgelegd, separaat wordt opgevraagd, daarnaast constateren wij dat onze nieuwe accountant andere eisen stelt aan de feitelijke prestatielevering in het kader van de gegevensgerichte controle. Daarbij is niet zoziet herzichtbaar autorisatie van de prestatie bepalend, maar een bewijsstuk waaruit de levering van de dienst of product daadwerkelijk blijkt. Deze afspraken zijn nog niet vastgelegd in een interne instructie. De noodzaak en wenselijkheid hiervan zal in 2018-K4 definitief worden afgewogen zodat het proces 2019 goed ingeregd kan worden.	
5	Voorziening groot onderhoud: In lijn met de eisen vanuit de BvB dient een voorziening groot onderhoud onderbouwd te zijn met een actueel onderhoudsplaan (...) gedurende de jaarrekeningcontrole 2016 stelden wij vast dat de provincie in gevalen gecombineerde projecten uitvoert (...). Wij vragen Gedeputeerde Staten om bij de jaarrekening 2017 deze werkzaamheden met verschillende dekkingsbronnen in beeld te brengen en de verdeling van deze lasten over de categorieën klein onderhoud, groot onderhoud en levensduur. Daarnaast vragen wij om actuele onderhoudsplannen die aansluiten op de stand van de voorziening per 31 december 2017. De onderhoudsplannen dienen uit te gaan van het door Provinciale Staten vastgestelde kwaliteitsniveau. De uitwerking van dit kwaliteitsniveau is vervolgens aan Gedeputeerde Staten. Wij vragen Gedeputeerde Staten om de uitgangspunten van de onderhoudsplannen transparent en objectief te onderhouden met brondocumentatie. Een onderdeel van deze onderhoudsplannen is ook backtesting, in hoeverre zijn de schattingen uit vorig jaar in 2017 generaliseerd. Aanwijzingen dienen te worden geanalyseerd en betrokken in de schattingen voor 2018 en verder.	Wij zijn reeds gestart met de voorbereidingen zodat deze analyse in een voorlopig stadium beschikbaar is. Wij zullen dit zo mogelijk voorafgaand aan het jaarcijferschapject met de accountant afstemmen. Daarbij zullen de gemengde projecten met de verschillende dekkingsbronnen in beeld gebracht worden en hierbij kunnen ook de lasten over de verschillende categorieën objectief worden onderbouwd. De provincie is SO5001 geïdentificeerd (assetmanagement). Wij beschouwen het beheer en onderhoud prijzen van PNH dan ook als goed, zie ook het rapport van de Rekenkamer. De huidige werkwijze is dat op basis van de cijfers van 31 december het PMO wordt geactualiseerd en aansluit op de stand van de voorziening. Deze initiatieven zullen ook inputzijn voor de kaderbrief 2019. Het college van GS kan de uitgangspunten van de onderhoudsplannen transparent ondertekenen.	BU/BSP CZ/FIN	Bij de vaststelling van de jaarrichtlijken 2017 (vaststelling PS - 9 juli 2018) is conform het advies van de accountant (verslaggevingstechnische edeten) de voorziening Groot onderhoud wegen en naarmate ongeheven. Een nieuwe werkwijze is vormgegeven met de instelling van een reserve Groot onderhoud wegens en een reserve Groot onderhoud vaarwagen.	

<p>6 VIC: Momenteel worden de eerste pilots gedaald om het vernieuwde VIC-plan in 2018 in werk te laten treden. Door EV is momenteel kennis genomen van de opzet van de nieuwe werkprogramma's alsmede in hoofdlijnen besproken. Wij achtten deze ontwikkeling in opzet een goede stap om de interne beheersing verder te professionaliseren. Graag voeren wij met u vervolgesprekken om de juiste inbedding van de VIC in de organisatie te bespreken met voldoende oog voor de onafhankelijkheid en deskundigheid. Wij adviseren u de beheersmaatregelen opgenomen in de lijn nauwkeurig te ontschrijven. De documentatie van de uitvoering van de beheersmaatregelen dient te voldoen aan stringente voorwaarden, welke wij graag met u bespreken.</p>	<p>Wij waarderen de steun vanuit de accountant inzake de nieuwe werkprogramma's. De opmerking inzake nauwkeurige ontschrijving beheersmaatregelen betrekken wij bij het verder definitief maken van de werkprogramma's.</p> <p>Overigens spreekt de accountant een voorkeur uit voor een centrale VIC-afdeling. De uitvoering van de VIC is op dit moment grotendeels decentraal gebeurd. In ons beleidsplan interne beheersing zullen we de afweging tussen central of decentraal verder uitwerken en hierop een standpunt innemen dat aansluit bij de organisatie-inrichting en besturingsfilosofie van de organisatie.</p>	<p>AD/CC</p> <p>De statthoudt organisatie Rechtmachtheid is in april 2018 door de directie vastgesteld. Er is nu een centrale VIC afdeling bij concerncontrole, in juni/juli heeft uitbreiding van capaciteit van circa 0,8 FTE plaatsgevonden. In augustus is de VIC over 2018 daadwerkelijk gestart. De stedsproeven, checklist en de documentatie van de controledossiers zijn in nauw overleg met de accountant tot stand gekomen. Doelstelling is dat de accountant geen aanvullende detailleringen uitvoert op de processen die reeds door de VIC zijn beoordeeld. Hiermee is de aanbeveling afgelond.</p>
<p>8 Memorialboekingen: Door middel van het instellen van richtlijnen voor het documenteren van memorialboekingen kunt u foute boekingen voorkomen. Daarnaast adviseren wij om een inhoudelijke toets uit te laten voeren door de een onafhankelijke medewerker op de juiste verwerking van memorialboekingen.</p>	<p>Naar aanleiding van dit advies zullen wij het bestaande formulier en de richtlijnen herbeoordelen en aandacht besteden aan de minimale kwaliteitsseisen van documentatie en de zichtbaarheid van de toetsing.</p>	<p>CZ/FIN CZ/CSC</p> <p>Het formuleren en proces voor memorialboekingen wordt in Q4-2018 aangepast.</p>
<p>9 Periodiek afsluitproces: Wij adviseren u om procedures en richtlijnen op te stellen omtrent het handelijks afsluiten van de financiële administratie. Deze werkzaamheden dienen op gesstructureerde wijze plaats te vinden en gedocumenteerd te worden. Op deze uitgevoerde werkzaamheden dient een gedetailleerde controle plaats te vinden. Hierbij kan handelijks worden beoordeeld aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> > stand van zaken restantbudgetten; > beoordeling van de werving van vaste activa en investeringen; > beoordelen van up-to-date lijn van invloer begrotingswijzigingen; > stand van zaken uitputting kredietlenen; > beoordeling volledigheid doorbelastingen en kostenalloctatie; 	<p>Op dit moment is er geen sprake van een "harde" tussentijdse afsluiting. De zogenoemde "hard-closure" is bij overheidinstellingen ook geen gemeengoed aangezien baten en lasten van de programma's niet gelijktijdig over het jaar zijn verdeeld. Welmoeten we blijvend scherp oog ophouden op planning & control proces, geoptimaliseerd kan worden. Wij zullen dan ook bij de implementatie van onze nieuwe projectenmodule en bij het project verbetering financiële informatievoorziening deze aanbevelingen neemmen en specifieke aandacht besteden aan de zichtbaarheid en documentatie van de periodieke afsluit-werkzaamheden.</p>	<p>CZ/FIN</p> <p>De uitvoering van het programma 'verbeteren Financiële Informatievoorziening', waarvan het periodieke afsluitproces onderdeel is, loopt. Het structureel opzetten van periodieke afsluitingen wordt in Q4-2018 vorm gegeven, in her kader van het traject financiële hygiëne worden in de aanloop van de jaarsrekeningcontrole 2018 al een aantal quick wins gerealiseerd.</p>
<p>10 Monitoring realisatie begroting: Uit voorbereide perioden is gebleken dat de primaire begroting van uw organisatie diverse optimistische rammingen bevat, welke resulteren in een onderschatting. Wij beginnen van het management dat de onderschatting ook daadwoert verantwoord door externe factoren/partijen. Desondanks adviseren wij Gedeputeerde Staten om de realiteitsgehalte van bepaalde begrotingsposten nadere te onderzoeken en alsmede op een meer periodieke wijze begrotingswijzigingen aan te bieden aan Provinciale Staten. Op deze wijze is in een eerder stadium duidelijk welk rekeningresultaat u realiseert.</p>	<p>Wij ondernemen de problematiek van de onderuitputting. Daardoor er vele afhankelijkheden zijn met zowel publieke als private partners, waar de provincie niet altijd invloed op heeft, zullen maatregelen niet alleen beperkt kunnen worden tot de eigen organisatie.</p>	<p>CZ/FIN</p> <p>De uitvoering van het programma 'verbeteren Financiële Informatievoorziening', waaronder monitoring realisatie begroting, loopt conform planning. Daarnaast wordt de VMR in 2019 doornotitieke als instrument om de realisatie van de begroting te monitoren.</p>
<p>11 Formalisering gunningsprocedure: Wij adviseren u een standaardformulier te hanteren binnen het aanbestedingssproces voor het beordelen van de inschrijvingen. Door middel van een standaard formaat brengt u structuur en uniformiteit aan binnen uw dossieromring. Daarnaast wordt middels een standaard formaat de toetsingscriteria, inclusief beoordeling van de inschrijvingen, inzichtelijk en de vergelijkbaarheid vergroot. Deze aanpassingen zorgen voor een verbeterde informatievoorziening aan de Gedeputeerde Staten ten behoeve van het aanbestedingssbesluit.</p>	<p>Wij hebben reeds standaard sjablonen in gebruik voor zowel gunning onder de Europese drempel als controles de toepassing en documentatie rondom deze standaard sjablonen optimaliseren.</p>	<p>CZ/SI</p> <p>Afgelond.</p>
<p>12 Contractadministratie: Wij adviseren u om procedures en richtlijnen op te stellen die de volledigheid van het contractensysteem waarborgen. Daarnaast activeren wij het van belang om een duidelijke richtlijn te hanteren voor een uniforme werkwijze bij de verschillende sectoren.</p>	<p>Wij zullen de reeds bestaande afspraken formaliseren en de werkwijze vanuit de verschillende bedrijfsonderdelen harmoniseren.</p>	<p>CZ/SI</p>
<p>Voor de jaarsrekeningcontrole zorgdragen voor een aanbestedingssanalyse, waarbij de huidige rapportage als primaire basis gebruiken en aanvullen met de wensen vanuit de accountant.</p>	<p>Wij zullen bij de jaarsrekeningcontrole zorgdragen voor een aanbestedingssanalyse, waarbij de huidige rapportage als primaire basis gebruiken en aanvullen met de wensen vanuit de accountant.</p>	<p>Afgelond. Werkwijze contractadministratie is duidelijk. Een aanbestedingssanalyse heeft plaatsgevonden voor de jaarrichting 2017. Voor de aanbestedingssanalyse voor de jaarrichting 2018 wordt een aanbesteding voorbereid.</p>

<p>13 Toestandkoming voorziening groot onderhoud wegen en waarwegen: Voor ieder areaal in de voorziening groot onderhoud dient te worden uitgegezen wie (provincie of aannemers bedrijf/contract) verantwoordelijk is voor het groot onderhoud. Niet kan ook zijn dat een bepaalde delen van het onderhoud van de gebieden is uitbesteed en dat specifieke ondernemers (bijvoorbeeld baggerwerkzaamheden) nog wel in eigen beheer zijn van de provincie. Enkel de verwachte lasten voor de eigen onderhoudswerkzaamheden komen dan in aanmerking voor legale middels de voorziening groot onderhoud. Door de invor van gebiedscontracten zijn de aannemers verantwoordelijk voor het behoud van de gestelde kwaliteitsisen aan de wegen en vaarwegen.</p> <p>De provincie dient inzichtelijk te maken wat de invor van de gebiedscontracten voor impact heeft op de toekomstige stortingen en ontrekkingen aan de voorziening groot onderhoud wegen en waarwegen. Op het moment dat onderhoud is uitbesteed aan een derde partij voor een vast bedrag per jaar waarbij het risico van toeroever- en onderschijdingen bij de aannemer liggen kan geen voorziening voor legalisatie worden gevormd/aangehouden.</p>	<p>De onderhoudsplannen (PMO) worden periodiek getoetst. Op basis van de laatste onderbouwde financiële cijfers en inspectiereultaten zal ook dit jaar het PMO worden geactualiseerd en aansluiten op de stand van de voorziening. De inzichten zullen input zijn voor de kaderbrief 2019. Hierbij wordt rekening gehouden met de vertelling cost en variabel onderhoud.</p> <p>Mede door de invor van de gebiedscontracten wordt de gehanteerde systematiek van de voorziening groot onderhoud momenteel geëvalueerd (inclusief de dotaat in de voorziening).</p> <p>Bij het bepalen van de stand van de voorziening groot onderhoud op moment van balansdatum wordt inzichtelijk gemaakt wat het effect en invloed is van het invoren van de gebiedscontracten op de stortingen en in de onttrekking aan de voorziening groot onderhoud. Dit zal naar verwachting tot een nieuwwaarde aanpassing van de voorziening leiden.</p>	<p>Wij hebben dit advies reeds in de planning van de jaarekening 2017 verwerkt. Vanuit Concerntcontrol zal de waardering en verwerking van de verbonden partijen een expliciet aandachtspunt zijn in het jaarekeningstraject.</p> <p>Wij vragen verder de aandacht van Gedeputeerde Staten om zorg te dragen voor tijdige en geleugene financiële analyses op de ontvanger informatie. De naleving van de gemaakte afspraken met de verbonden partijen omtrent de tijdige aanlevering van relevante financiële informatie is hierbij cruciaal.</p>	<p>15 IT omgeving – Logisch toegangsbeheer: In dit kader beveilen wij u aan de SAP_ALL profielen, Wij onderkennen de opmerkingen en zijn blij met het feit dat het gros van de aanbevelingen goed is uitgevoerd.</p> <p>Wij zullen de overgebleven aanbevelingen opnemen in onze planning met als doel om voor de zomer van 2013 deze aanbevelingen opgevolgd te hebben, onder het voorbehoud dat er geen technische belemmeringen zijn.</p> <p>Daarnaast beveilen wij u aan om periodiek een analyse uit te voeren op mogelijk nieuwe (inhrente) functiescheidingsconflicten en kritische rechten, zodat de provincie inzicht verkrijgt en behoud in de aanzwijge (inhrente) functiescheidingsconflicten in de SAP-systemen.</p>
<p>16 Bemiddeling en begeleiding voorziening groot onderhoud wegen en waarwegen: De provincie dient inzichtelijk te maken wat de invor van de gebiedscontracten voor impact heeft op de toekomstige stortingen en ontrekkingen aan de voorziening groot onderhoud wegen en waarwegen. Op het moment dat onderhoud is uitbesteed aan een derde partij voor een vast bedrag per jaar waarbij het risico van toeroever- en onderschijdingen bij de aannemer liggen kan geen voorziening voor legalisatie worden gevormd/aangehouden.</p>	<p>De provincie dient inzichtelijk te maken wat de invor van de gebiedscontracten voor impact heeft op de toekomstige stortingen en ontrekkingen aan de voorziening groot onderhoud wegen en waarwegen. Op het moment dat onderhoud is uitbesteed aan een derde partij voor een vast bedrag per jaar waarbij het risico van toeroever- en onderschijdingen bij de aannemer liggen kan geen voorziening voor legalisatie worden gevormd/aangehouden.</p>	<p>Wij hebben dit advies reeds in de planning van de jaarekening 2017 vastgelegd over de onderbouwing en de waardering van de financiële vaste activa/verbonden partijen. Het team verbond partijen stelt jaarlijks een overzicht op m.b.t. de onderbouwing en de waardering. Een onafhankelijke controle op deze onderbouwing en waardering wordt uitgevoerd door de centraalcontroleur.</p>	<p>In de planning van de jaarekening 2017 zijn reeds afspraken vastgelegd over de onderbouwing en de waardering van de financiële vaste activa/verbonden partijen. Het team verbond partijen stelt jaarlijks een overzicht op m.b.t. de onderbouwing en de waardering. Een onafhankelijke controle op deze onderbouwing en waardering wordt uitgevoerd door de centraalcontroleur.</p>
<p>17 Toeslag voorziening groot onderhoud wegen en waarwegen: De provincie dient inzichtelijk te maken wat de invor van de gebiedscontracten voor impact heeft op de toekomstige stortingen en ontrekkingen aan de voorziening groot onderhoud wegen en waarwegen. Op het moment dat onderhoud is uitbesteed aan een derde partij voor een vast bedrag per jaar waarbij het risico van toeroever- en onderschijdingen bij de aannemer liggen kan geen voorziening voor legalisatie worden gevormd/aangehouden.</p>	<p>De provincie dient inzichtelijk te maken wat de invor van de gebiedscontracten voor impact heeft op de toekomstige stortingen en ontrekkingen aan de voorziening groot onderhoud wegen en waarwegen. Op het moment dat onderhoud is uitbesteed aan een derde partij voor een vast bedrag per jaar waarbij het risico van toeroever- en onderschijdingen bij de aannemer liggen kan geen voorziening voor legalisatie worden gevormd/aangehouden.</p>	<p>Wij hebben dit advies reeds in de planning van de jaarekening 2017 verwerkt. Vanuit Concerntcontrol zal de waardering en verwerking van de verbonden partijen een expliciet aandachtspunt zijn in het jaarekeningstraject.</p> <p>Wij vragen verder de aandacht van Gedeputeerde Staten om zorg te dragen voor tijdige en geleugene financiële analyses op de ontvanger informatie. De naleving van de gemaakte afspraken met de verbonden partijen omtrent de tijdige aanlevering van relevante financiële informatie is hierbij cruciaal.</p>	<p>Voor de twee PNH SAP beheerders met SAP_ALL rechten zijn nieuwe profielen gemaakt en alle SAP_ALL autorisaties zijn hiermee verwijderd die aanbeveeld werden.</p> <p>Periodiek worden analyses uitgevoerd op mogelijk nieuwe (inhrente) functiescheidingsconflicten en kritische rechten, zodat de provincie inzicht verkrijgt en behoud in de aanzwijge (inhrente) functiescheidingsconflicten in de SAP-systemen.</p>

Aanbestedingsprocedure projecten boven EU-grenzen		Auteur Onderzoek: Concerntcontrol	Afgeronde aanbevelingen:		
	Vastgesteld op: 2 oktober 2017		5		
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 september 2018	Status/Deadline
1	laat een inventarisatie uitvoeren naar de volledigheid, samenhang en actualiteit van de kaders als directiespecifieke kaders ten aantekening. Benoem zowel voor de algemeen opstellen en het actueel houden van deze kaders alsmede de verantwoordelijkijn voor het daarbij rekening met de aanbevelingen van de externe accountant over de kwalitatieve eisen die worden gesteld aan deze kaders en processen. De procesgegevenen dienen hierbij een andere directies te betrekken zodat er onderlinge afstemming is, de procedures inzichtelijk worden en de kaders en (eventuele) procedurebeschrijvingen op elkaar aansluiten/ elkaar aanvullen. Hierdoor kunnen de kaders en procedures efficiënt en doelmatig als kieren worden ingericht. Dit met het oog op de toekomstige ontwikkelingen in het kader van de rechtmatigheidsverklaring opgegeven door GS.	De aanbeveling ten aanzien van de inventarisatie van de volledigheid, samenhang en actualisatie van de procedures en kaders rond aanbesteding. Benoemd moet worden meegenomen dat, zoals hierboven staat aangegeven, het organisatiebestuurde kader van het inkopproces onder rigt staat van de directie Concenrtcontrol. Er zal worden onderzocht of de directiespecifieke processen concreet kunnen worden overgenomen en/of dat het proces vereenvoudigd kan worden. Dit onderzoek past binnen de pilot die in hoofdstuk 1 wordt geschetsd in de samenvatting (onder recente ontwikkelingen). Danover is al een velkennend gesprek gehad met Concenrt Control. De inventarisatie van in die pilot worden opgestart vervolgens wordt opgevolgd of wel door de betreffende processen gehanteerd ofwel in samenspraak door alle directies.	CZ/SI	Afgerond. Er is een vereenvoudigd inkopproces orgnisatiebreed geïntroduceerd. Deze wordt opgevoerd en geëvalueerd. Ook is een onderzoek uitgevoerd naar vereenvoudiging in het goedkeuringsproces van de winkelwagens en inkopen in versoen. Als derde is een werkstructuur opgesteld voor het operationele inkopproces. Hieruit blijkt dat verschillende directies verschillende wensen en behoeften hebben en daarmee hun eigen processen in stand houden. Daar waar ze kunnen worden vereenvoudigd is dat uitgevoerd.	 Afgerond
2	Neem beheersmaatregelen gericht op risicomagement bij aanbestedingen en de uitvoering van het project, niet alleen risico's en beheersmaatregelen ten aanzien van rechtmachtigheid maar ook aanbestedingsspecificle (flankerende) risico's. Het benoemen van risicocategorieën (bijvoorbeeld bestuurlijke risico's, omgevingsrisico's, financiële risico's enzoovoorts) draagt er aan bij dat risicoanalyse gestructureerd plaatsvinden. Hierover kunnen de beschrijvingen van B&U als voorbeeld dienen.	De aanbeveling ten aanzien van het uitvoeren van structurele risicoanalyses wordt overgenomen. Deze procesrapport is immidels opgenomen in de concept AO Europees aanbesteden. Daarmee wordt een risicoanalyse (specifiek gericht op het aanbestedingsproces) uitgevoerd bij elke Europees aanbesteding, en worden de risico's en beheersmaatregelen tijdens het proces opgevoerd. Er zal worden verkend of de B&U aanpak voor risicotbehering organisatiebreed voor projecten kan worden toegepast. Nu al wordt deze aanpak bij B&U aanbevestigd, maar indertijd ook bij aanbestedingen voor andere directies uitgewisseld en geeft een B&U risicoadviseur in voorkomende gevallen advies.	CZ/SI	Risicomagement is opgenomen als proteststep binnen het EA proces. De invulling van dit punt (het hoe) staat dit jaar in het sectorplan als project.	 2018-14
3	Richt een centrale database in waar de risicoanalyses en evaluaties worden bewaard om zo het leidend vermogen binnen de provincie te versterken;	De aanbeveling inzake het inrichten van een centrale database voor het bijhouden en opvolgen van risicoanalyses en evaluaties zullen wij verkennen in concreter verband. Het lijkt namelijk effectiever om dit op een database voor evaluaties (met een leren werking) op te pakken voor alle grotere projectrisico's en evaluaties en niet alleen de ron de aanbestedingsproces.	CZ/SI	In de selectie van de start ups kunnen het programma Start ups in Residence hebben we een challenge op het gebied van een database voor evaluaties (met een leren werking) opgenomen. Daar is teleurgesteld dat op zich kan nemen. Wij benoemen ons nu op andere systemen die ons kunnen helpen te leren van onze evaluaties en risicoanalyses.	 2018-14
4	Stimuleer evaluatiemomenten binnen de procedure waarbij het risicomagement en de aanbesteding structureel en continu worden besproken en geëvalueerd niet alleen op het proces en de inhoud maar ook op houding en gedrag om zo het leerprocess te versterken.	De aanbeveling inzake het stimuleren /aanjagen van evaluatiemomenten binnen de aanbesteding procedure wordt overgenomen. In de concept AO Europees aanbesteden zijn (zie ook punt 2) momenten ingebouwd voor risicotbehering. Aan het einde van de aanbestedingsprocedure is een evaluatie opgenomen om de gehele aanbesteding te evalueren.	CZ/SI	Het programma Beter aanbesteden heeft een evaluatiemoment opgeleverd. Daarnaast wordt er ervaring opgedaan met het maatwerk evalueren van aanbestedingen.	 Afgerond
5	Stel een beoordelingsprotocol op met betrekking tot de selectie en beoordelingsprocedure waarbij er tijdens het selectieproces tevens structureel aandacht wordt besteed aan de bewustwording van de gevoeligheid en gehemelthouding van het selectieproces binnen het selectieteam.	Het opstellen van een beoordelingsprotocol met betrekking tot de selectie en beoordelingsprocedure is staande praktijk en kan dus worden overgenomen. De aanbeveling om darin structureel aandacht besteden aan de bewustwording van de gevoeligheid en gehemelthouding van het selectieproces is daarop een aanvulling. Deze aanvulling zal in de concept AO Europees aanbesteden worden opgenomen en zal worden betrokken in de advisering van de inkopadviseur binnen het aanbestedingsproces.	CZ/SI	Afgerond.	 Afgerond

Vorming en uitputting reserves		Auteur Onderzoek: Concerncontrole Vastgesteld op: 9 januari 2018	
		Afgeronde aanbevelingen: 4 /4	
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Status/Deadline
1	Om te kunnen sturen op de cijfers in bovenstaande tabel Beveelt interne Audit aan om nadere onderzoeken te doen naar bestedingsplannen in voorbereiding om wat te stellen in werkstukken. Dat betreft voor de stand van de reserves dat er bij elke momentopname nieuwe informatie is die in deze zijn en wanneer ze gereed zullen zijn, zodat inzichtelijk wordt waarvoor en wanneer beslag op die reserves zal worden gelegd. Dit mede gegeven de omvang en opeenvolging van last minste mutaties in de schil 2 en 3. Daarom beveelt IA tevens aan om na te gaan of er voor het resterende saldo in schil 3 nog bestedingsplannen zullen worden ontwikkeld.	De provinciale organisatie is doorlopend bezig met het ontwikkelen, uitwerken, uitvoeren van beleid, een overzicht zoals in dit onderzoeksrapport beoordeeld is moet worden meegenomen. Dat is inherent aan de aard van de activiteiten in dat licht beschouwen wi de aanbeveling om nadere onderzoek te doen naar de bestedingsplannen in voorbereiding daar ook als integraal onderdeel van de reguliere werkzaamheden, waarbij de beschikbare ruimte in reserves wordt meegewogen in het ontphozen van de gewenste activiteiten.	Eigenaar BEL CZ/FIN Afgerond
2	Ontsluiting van de programma overstijgende bestemmingreserves wordt gerealiseerd in de rapportageperiode. De aanbevelingen in dit rapport leveren een waardevolle bijdrage aan de discussie over de verbeetering van sturing en beheersen van reserves. Zoals in het rapport wordt ogenblik dient de kadernota reserves en voorzieningen in 2018 geactualiseerd te worden. Dat is een ideal moment om de in dit rapport geïnhalteerde knelpunten aan te pakken, waarin de aanbevelingen ook zeker zullen worden opgenomen.	De aanbevelingen in dit rapport leveren een waardevolle bijdrage aan de discussie over de verbeetering van reserves en voorzieningen in 2018. Zoals in het rapport wordt ogenblik dient de kadernota reserves en voorzieningen in 2018 geactualiseerd te worden. Dat is een ideal moment om de in dit rapport geïnhalteerde knelpunten aan te pakken, waarin de aanbevelingen ook zeker zullen worden opgenomen.	Eigenaar BEL CZ/FIN Afgerond
3	Het benoemen van één eigenaar (bestuurlijk en ambtelijk) per reserve die verantwoordelijk is voor de sturing op en beheersing van deze reserve	Idem	Eigenaar BEL CZ/FIN Afgerond
4	Actieve sturing en verantwoording door de eigenaar van de reserve over de uitputting van de reserves en de voortgang van de bijbehorende bestedingsplannen. Hierbij dient bij de kapitaallastenreserves extra aandacht geschonken te worden aan de projectbegrotingen en de werkelijke project uitgaven in relatie tot de hoogte van de betreffende kapitaallasten reserves.	Idem	Eigenaar BEL CZ/FIN Afgerond
Recreatieschap Spaarnwoude		Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer Vastgesteld op: 20 september 2017	Afgeronde aanbevelingen: 1 /1
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Status/Deadline
1	Geen - alle aanbevelingen zijn gedaan aan het AB van het recreateschap	Geen - Tekn heeft gereageerd als voorzitter van het DB, niet namens PNH.	Eigenaar Op 20 april 2018 heeft het AB van het recreateschap een overdrachtsdocument vastgesteld voor het nieuwe bestuur (na de gemeenteraadsverkiezingen). Onderdeel van het overdrachtsdocument is het visielijstje Spaarnwoude 2040. Dit traject is in juni 1 gestart. Daarnaast is een verbeterplan door de directeur van Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH) opgesteld a.v. de evaluatie van RNH door het bureau Berenschot. De aanbevelingen van het rapport kwamen voor een groot deel overeen met de aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer. In dit verbeterplan doet de directeur van RNH verbetervoorstelen waarmee de eerder genoemde aanbevelingen worden ongevolgd. Dit verbeterplan zal op 18 oktober 2018 door het AB worden behandeld. Wij stellen voor, op basis van deze aanpak en geleef op het feit dat de aanbevelingen waren gedaan aan het recreateschap en niet aan Gedeputeerde Staten, om de aanbeveling als afgerond te beschouwen.

Het Waddenfonds gemonitord

Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer
Vastgesteld op: 23 januari 2018

Algerende aanbevelingen:

4

8

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 september 2018
1	Start op korte termijn een discussie over de gewenste onafhankelijke besluitvorming over de Waddenfondsmiddelen. Dit kan bijvoorbeeld binnen het huidige model van verlengd provinciaal bestuur door de Kwaliteitscommissie een bindend advies te laten uitbrengen over subsidieaanvragen die betrekking hebben op majeure projecten, waarvan AB en DB alleen met zwaarwegende argumenten mogen afkeuren. Ook denkt daar is dat de huidige bestuurlijke constructie ter discussie wordt gesteld. Onderzocht kan dan worden hoe het Waddenfonds op een andere manier dan de huidige gemeenschappelijke regeling vorm geven kan worden. Hierbij is onder meer te denken aan een stichting of een bestuurlijke bestuursdeel te benoemen. Het mogelijk maken om externe onafhankelijke bestuurders te benoemen.	In uw eerste aanbeveling stelt u voor om op korte termijn een discussie te starten over de gewenste onafhankelijke besluitvorming over de Waddenfondsmiddelen en doet u de suggestie te kiezen naar andere bestuursvormen dan een gemeenschappelijke regeling. Aanbevelingen van de rekenkamer nemen wij altijd zeer serieus en wij hebben de neiging deze over te nemen, zeker als deze ons beleid versterken. Maar, zoals we hierboven hebben aangegeven, is de leuze voor een gemeenschappelijke regeling een wettelijk instrument bij de provincies een zeer gebruikelijke en ook gewenste vorm, als het gaat om het scheiden van beleid en uitvoering. Een gemeenschappelijke regeling staat op voldoende afstand van de potentiele gebruikers, maar wel niet voldoende democratische legitimatie. Het overnemen van uw aanbeveling zou er toe kunnen leiden dat deze vorm voor het Waddenfonds terzijde wordt geschoven. Gezien het bovenstaande willen wij de mogelijke consequenties en implicaties van uw eerste aanbeveling goed doordingen en daar de benodigde tijd voor reserveren. Wanneer wij hierover een weloverwogen standpunt kunnen innemen, in dat kader willen wij graag met u in gesprek en wij zullen hierop het initiatief nemen. In afwachting hiervan ligt een structuurdiscussie over de organisatie en governance van het Waddenfonds ons op dit moment niet opportuin.	BEL	 Bestuurlijk gesprek met Noordelijke Rekenkamer en Randstedelijke Rekenkamer is beweest; PS hebben o.d. 29 juni 2018 het verslag van dit gesprek ontvangen. Een 'Bonen op Tafel'-bijeenkomst met de statencommissie is gepland op 27 september 2018.
2	Stel als kader voor het Waddenfonds dat op de inhoud van voortgangsrapportages van subsidieontvangers moet worden geraagd. Voorts is het wenselijk dat vertegenwoordigers van het Waddenfonds frequent in contact treden met de subsidieontvangers en de gesubsidieerde projecten bezoeken. In beide gevallen dienen gemaakte afspraken te worden vastgelegd en gearchiveerd, zodat daar later op kan worden teruggekomen.	Op onderstaande aanbevelingen heeft het Waddenfonds gereageerd. GS heeft hier geen standpunt over ingenomen en toezugingen op gedaan. Deze aanbevelingen (2 en 8a) gaan over het toezicht op en handhaving van subsidieverstrekking. Het algemeen bestuur heeft in 2014 besloten om aan te sluiten bij het zgn. Rijkssubsidiakader. Een belangrijk uitgangspunt in dat kader is verantwoord vertrouwen en risicocapaciteit. Aan vertrouwensprincipes wordt in de dagelijkse praktijk vongegeven door subsidieontvanger niet in alle gevallen te beladen met verantwoordingen, rapportages en controles. Datzelfde is verankerd in de door het algemeen bestuur vastgestelde Algemene subsidieverordening van het Waddenfonds. We onderschrijven uw aanbeveling dat het wenselijk is dat vertegenwoordigers van het Waddenfonds frequent contact onderhouden met subsidieontvangers en projecten bezoeken. Daarnaast moeten we vaststellen dat de personele capaciteit van de uitvoeringsorganisatie zijn beperkingen kent en er dus reuzes moeten worden gemaakt. Op dit moment wordt een door ons bestuur vastgestelde lijn 'Toezicht en handhaving' voorbereid, waarin die leuzes (meer) inzichtelijk worden gemaakt.	Waddenfonds	 Afgerond. Het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds heeft beleidsregels hiervoor vastgesteld in vergadering o.d. 26 april 2018.
3	Neem het besluit dat voor 1 mei 2018 er een monitoring- en evaluatiesysteem moet zijn vastgesteld, dat inzicht geeft in de mate waarin gesubsidieerde projecten (zowel majeure als thematische projecten) bijdragen aan de Waddenfondsdelen. Het ligt dan voor de hand dat AB en DB van het Waddenfonds de opdracht aan de Waddenacademie verstrekken om zo'n monitoring- en evaluatiesysteem te ontwikkelen en te onderhouden. In de subsidieafspraken dient ditte worden opgenomen.	In reactie tot uw aanbeveling 3 kunnen wij u melden dat wij voor de zomer van 2018 een besluit willen nemen tot vaststelling van het monitorings- en evaluatiesysteem.	Waddenfonds	 Afgerond. Het Algemeen Bestuur Waddenfonds heeft hierover besluit genomen d.d. 7 september 2018.
4	Neem het besluit dat subsidieaanvragen die bijdragen aan de Waddenfondsdelen op gelijke wijze dienen te worden behandeld. Het verschil in beoordelingsregime tussen de zogeheten majeure projecten uit het investeringskader van de provincies en de aanvragen van thematische projecten van derden en gemeenten dient te verdwijnen.	Het beoordelingsregime van subsidieaanvragen ligt vast in de Algemene Subsidieverordening Waddenfonds 2017 dat voorziet in gelijke beoordeling van alle aanvragen. Er is geen verschil in beoordeling van majeure projecten (die stevens bijdragen aan het realiseren van het investeringskader Waddenfonds) en subsidieaanvragen van thematische projecten. De inhoudelijke grondslag voor de toets op doeltreffendheid en de toepassing van uitgangspunten ligt in het Uitvoeringskader 2017-2026. Dit kader is eveneens identiek voor de beoordeling van aanvragen van majeure als van thematische projecten. Ook hierover treffen wij regelmatig een overleg met u overleg op te onderzoeken waar de discrepante ligt tussen uw conclusie en aanbeveling op dit punt en onze waarschuwning.	Waddenfonds	 Afgerond. Bestuurlijk gesprek met Noordelijke Rekenkamer en Randstedelijke Rekenkamer is geweest. Het Algemeen Bestuur Waddenfonds heeft o.d. 29 juni 2018 het verslag van dit gesprek ontvangen.

5 Heroverweg eerdere besluitvorming over de organisatiekosten naar rato van het Waddenfondsbudget (in casu de 5%-norm), ga bij de aankomende besluitvorming over de organisatiekosten van het Waddenfonds uit van de benodigde taken en de hierbij behorende werkactiviteiten. Bepaal vervolgens welke competenties nodig zijn om deze taken op een goede wijze uit te voeren. Het dus niet wenselijk om voor de organisatiekosten te maximeren open een bepaalde percentage, maar om een taken-middelen discussie leidend te laten zijn in het streven om het Waddenfonds toe te rusten voor een doelmatige uitvoering van haar verantwoordelijkheden. ²	Wij onderschrijven deze aanbeveling. De directeur zal uitwerking geven aan de benodigde functies en taken voor een doelmatige uitvoering van onze verantwoordelijkheden.	Waddenfonds Directeur Waddenfonds is gestart met uitvoering van deze aanbeveling. Planning is dat het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds hierover in eerste kwartaal van 2019 geïnformeerd wordt.
6 Volg de (onder)uitputting van de Waddenfondsmiddelen en start uiterlijk in 2024 interprovinciaal overleg over de periode na 2026. In dat overleg dient rekening te worden gehouden met een structurele onderuitputting van het Waddenfonds en met de investeringsbehoefte van het gebied. Entameer daarover tijdig overleg met de betrokken minister(s).	Het Waddenfondsbestuur heeft er aan alleen subsidie te verlenen aan zorgvuldig uitgewerkte en daadtreffende projecten. Reserververmindering is een bewuste keuze om – mede in verband met daaraanstaande majeure projecten – in toekomstige financieringsbehoefte te kunnen voorzien. Wij verwachten dat rond de aankondigde midterm-review in 2021 zicht zal zijn op een toename aanwending van de gevormde reserves. De in 2013 nog beschikbare reserves kunnen in de midterm-review aanleiding geven tot voorstellen over een wijziging van inzet van middelen, zowel qua tempo en aard (majeur en thematisch).	Waddenfonds Volgens Planning is er bij de midterm review in 2021 duidelijkheid over eventuele reserves.
7 Laat vastleggen op welk momenten de Staten inhoudelijk worden geïnformeerd over de voortgang van projecten (output) en de realisatie van de Waddenfondsmiddelen (outcome). Dit jaarlijks openbaar inzicht wordt gegeven in de voortgang van projecten in de Jaarstukken (ex artikel 18 van het bestuursakkoord). Ter toelichting hiervan moet in de afgeleide jaren (ex artikel 18) de mogelijkheid van de voortgang van projecten op de hoofdlijnen en themadelen (monitoring). Ten aanzien van de evaluatie van de 'outcome' heeft het bestuur geconstateerd dat voor het kunnen inschatten van de effectiviteit van de Wf-projecten in afstemming met diverse partijen meer teeken en modellen moeten bepaald en gegeneraliseerd en dat meetingen moeten worden verricht (gebiedsmonitoring). Dit sluit aan bij uw constatering dat het tot stand brengen van tussentijdse evaluaties over de doerealisatie van het Waddenfonds gebaseerd moet zijn op het in beeld hebben van de trends en ontwikkelingen in het Waddengebied aan de effectiviteit van interventies zichtbaar te maken. Het tot stand brengen van gebiedsmonitoring voor meerdere toelinden is een brede taak dan de opdracht aan de effectiviteit van Waddenfondsprojecten te evalueren. Dertalve heeft het Waddenfondsbestuur de Waddenprovincies verzocht hier een rol in te nemen. De Waddenprovincies nemen deel aan het programmeren van de basismonitoring voor betere en beleid. Ook de Waddenacademie is aangesloten bij die programmeering opdracht met – wetenschappelijk verantwoord – beleidsmatig relevante indicatoren periodieke rapportages van de stand van het waddengediel kunnen worden gegeneraliseerd (stand van het Wad en Waddenbarometer). Een dergelijk project is complex en veelomvattend en behoeft derhalve tijd. De Waddenprovincies en het Waddenfonds zetten zich in aan de basismonitoring en de daarbij behorende (efficiënt)rapportages tot een succes te maken.	Naar aanleiding van uw aanbeveling 7 constateren wij dat in de Jaarstukken (jaarrekening/jaarverslag) Waddenfonds heeft d.d. 7 september besluit genomen over systematische projectenmonitoring. PS worden hierover ook nog geïnformeerd. Het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds zal in aanvergadering d.d. 2 november nog halder staan aan deze aanbeveling en daarna met een aanvullende reactie komen op deze aanbeveling. Zowel het Algemeen Bestuur van het Waddenfonds als Provinciale Staten worden hierover geïnformeerd.	
8 Voorts geeft het rekenkameronderzoek aanleiding tot de volgende verbeterpunten: a. Zorg ervoor dat uiterlijk 1 maart 2018 het sanctiebeleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidie. We willen ergo wijzen dat het Waddenfonds met regelmaat handhaving optreedt, door bijvoorbeeld de subsidieverlening in te trekken of de subsidie lager vast te stellen. De Algemene wet bestuursrecht biedt hiervoor het instrumentarium. We zullen voorname beleidslijn zo spoedig mogelijk vaststellen. De aanbeveling over dosisvermindering met betrekking tot toelicht en handhaving nemen we graag ter harte, waarbij tevens zal worden geregeld dat te allen tijde wordt gereageerd op voortgangsrapportages.	In aanbeveling 8a wordt in dat licht gesproken over sanctiebeleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidie. We willen ergo wijzen dat het Waddenfonds met regelmaat handhaving optreedt, door subsidieaanvragen als voor projecten die niet tot uitvoering komen aangeven, wat de reden van afwijzing was en welk (type) projecten het betreft, zodat dit inzicht kan bijdragen aan betere subsidieverzoeken. c. Indien de Staten een moeite aannemen over het functioneren van het Waddenfonds die ook de beide andere provincie betreft, addresser in die mate dan ook expliciet het AB van het Waddenfonds.	Waddenfonds Afgerond. Dagelijks Bestuur Waddenfonds heeft beleidsregels hiervoor vastgesteld in vergadering d.d. 26 april 2018.

Controle jaarrekening 2017

Auteur Onderzoek-Accountant
Vastgesteld op: 5 juli 2018

Afgeronde aanbevelingen:

4

7

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 september 2018	Status/Deadline
1	Financieel afslutningsproces: We constateren dat het paraafslutningsproces voor het boekjaar 2017 voor verbetering vatbaar is. De werkzaamheden rondom de jaarrekening waren niet afgerekend op de geplande datum waardoor de initiële planning moest worden herzien. Het aantal reindelingen (gecorrigeerde controlesverschillen) is hierbij vergroot ten opzichte van 2016, deels ook het gevolg van een verdere intensivering van de controle. We adviseren Gedopteerde Staten dit proces te evalueren.	Intern zal het jaarrekeningstraject geëvalueerd worden. Wij zullen nog verdere stappen zetten in de centrale aansnijding en coördinatie van het proces. Anderzijds constateren wij naar aanleiding van de opmerking van de accountant dat volgende - de initiële planning en oplevering van de jaarrekening was 2 dagen vertraging. Daarnaast waren enkele ondertrekken inzake WIT en SISA niet geheel compleet aangeleverd. De verrichting in de afwikkeling van de controle door de accountant van enkele weken aanleiding tot een kant geleden. Er zijn ook zeker verbeelde vragen die na afroeping van de feitelijke controle bij interne review bij EV nog zijn gesteld hebben tot een grote ambtelijke inzet vanuit ons kant geleden. Het aantal bewijdingen en correcties is overgenomen. Helaas wijt de aangebrachte correcties voor het merendeel niet ter discussie stellen. A wel het feit dat onze financiële systeematiek de achterliggende jaren consistent is geweest, maar dat de accountant in de controleanpak strenger is geworden. De focus heeft daarbij niet name gelegen op de afrekening van subsidies en SISA tussen het boekjaar 2017 en 2018. Wij zullen voor boekjaar 2018 hier nieuwe interne instructies voor opstellen en de afrekenmomenten met gesubsidieerde organisaties heroverwegen	CZ/FIN	Een eerste ambtelijke evaluatie is uitgevoerd. De conclusies hiervan worden door concurrerend control in een afroepend document vastgelegd.	 Afgerond
2	Beheersing verbonden partijen: De beheersing van de verbonden partijen is voor de provincie een significant proces vanwege de bestuurlijke en financiële belangen. We constateren dat de tijdige aanlevering van de gegevens vanuit de deelnemingen aandacht moet behouden. Voor de paragraaf verbonden partijen in de jaarstukken zijn de 2017 gegevens niet allen voorhanden. Wij achten dit van wezenlijk belang om een adequate en actueel beeld te krijgen van de financiële positie van de verbonden partijen.	Wij onderschrijven het belang van een goede governance rondom de verbonden partijen. In het kader van het jaarrekeningstraject 2017 is door de ambtelijke organisatie veel aandacht besteed aan het tijdig verzamelen van documentatie en de waardering van deelnemingen en leninglen. Het is een bekend fenomeen dat verbonden partijen niet altijd tijdig vastgesteld hebben. Bij nieuwe verbonden partijen stellen wij van de vooruitkijken elsen hieraan. Bij bestaande partijen is hier in het voorraject van het jaarrekeningsproces aandacht aan besteed. Wij zullen dit actief en risico gestuurd blijven monitoren, maar constateren ook dat er een afhankelijkheid zal blijven van medewerking van de verbonden partijen en hun accountant.	CZ/FIN	Het tijdelijk opleveren van documentatie m.b.t. waardering van deelnemingen en leningen voor de jaarrekeningcontrole 2018 is opnieuw onder de aandacht gebracht in het jaarrekeningsproces 2018. Dit zal actief worden gemonitord in het jaarrekeningsproces 2018.	Afgerond
3	Begrotingsbewerking en afrekening van subsidielasten: Voor de toekomst adviseren wij GS als vervolgtrap op de ingezette en gerealiseerde verbeteringen om van de begroting 2019 focus te leggen op de verbetering van de initiële begroting. Hierbij zou meer uitgegaan kunnen worden van de realisatiecapaciteit. Dit zou het aantal noodzakelijke begrotingswijzigingen sterk kunnen verminderen. Ook adviseren wij GS om de analyse van de afrekening van de subsidielasten te verfijnen.	Op dit moment wordt gewerkt aan verdere optimalisatie van de PSC cyclus. De voorstellen rondom de begroting en inrichting van de begroting zijn reeds met Provinciale Raad gedeeld en voor de begroting 2019 wordt hier concreet aan gewerkt. De afrekening van de subsidielasten is een specifiek aandachts punt. Het betreft hier concreet de afrekeningen over voorstaande jaren die in de loop van 2018 plaatsvinden. Wij zullen nadere maatregelen treffen om bij grote verwachting afrekenverschillen tijdelijk informatie met de gesubsidieerde organisatie uit te wisselen zodat in de parrekening hier rekening mee kan worden gehouden	CZ/FIN	De evenluidende bevrachtingsysteematiek (PSC-besluit 12 februari 2018) is geïmplementeerd in de begroting 2019 vaststelling Conceptbegroting in GS 28 augustus 2018. De afrekening van subsidielasten wordt bij actualisatie van de financiële verordening bepaald in overleg met de nieuwe accountant.	Afgerond
4	Stichting Pallas: Wij adviseren GS om in de toekomst een gestructureerd beheersingproces in te richten waarbij nauwlettend de ontwikkeling van de business case en de mogelijke terugverdiencapaciteit van de lening wordt gevolgd. Feriek heeft de organisatie in het verleden gesteund op de becontrolede jaarraking en wordt nu verrast door de gewijzigde inzichten. Idealler is de organisatie in staat om zelfstandig een beeld te vormen over de inhoud van de voordeing. We realiseren ons dat de onderliggende materie in dit kader complex is, echter gezien de omvangrijke belangen is het van belang hier nadere expertise op in te zetten.	In lijn met de algehele toename van aandacht voor de beheersing van de verbonden partijen (zie toelichting punt Beheersing verbonden partijen) zullen wij ten aanzien van Pallas het contact over (tussentijdse) financiële cijfers, liquiditeitsprognoses lening in 2018 en verder intensiveren, mede gebaseerd op de besluitvorming rondom de 3e tranche. Overigens wordt de ontwikkeling van de business case regelmatig extern beoordeeld.	CZ/FIN	Het lening dossier Pallas wordt actief opgevolgd. In de voorbereiding van de jaarrekening 2018 wordt de inbaarheid van de lening opnieuw beoordeeld.	Afgerond
5	Rente lening Pallas: De accountant van Pallas plaatst een opmerking in het verslag van beindelingen over de zakenlijkhed van het rendepercentage (1,5%) dat door het Rijk en de provincie in rekening wordt gebracht over de verstrekte lening. Wij adviseren GS om deze beindeling nadere te analyseren in het kader van de staatssteunregeling gegeving gebracht over de verstrekte lening.	De Europese Commissie heeft in 2013 geconcludeerd dat de lening en de condities waaronder die wordt verstrekt in overeenstemming is met de EU-staatssteunregels.	CZ/FIN	Zie bestuurlijke reactie	

	Wij onderschrijven deze aanbeveling. In het PVO zal jaarlijks een actueel beeld van de onderhoudsbudgetten gegeven worden die via de reserve gaan lopen	BU/BSP CZ/FIN	In het PVO zal jaarlijks een actueel beeld van de onderhoudsbudgetten gegeven worden die via de reserve gaan lopen
	 Afgerond	 Afgerond	 Afgerond
6 Voorleining groot onderhoud wegen en waarborgen	RVO = Rijksoverheid voor Onderhoud Nederland. Vanuit ervaring uit voorgaande jaren is in dit jaarrekening-inject 2017 reeds gekozen voor voorlopige afstemming met RVO en de accountant. Een volgende stap is om ook tussentijds, gedurende het jaar, deze afstemming te zoeken.	CZ/HIN	Afgerond, de RVO verplichtingen worden gedurende het jaar nauwkeuring gemonitord.
7 RVO	RVO = Rijksoverheid voor Onderhoud Nederland. Vanuit ervaring uit voorgaande jaren is in dit jaarrekening-inject 2017 reeds gekozen voor voorlopige afstemming met RVO en de accountant. Een voorstelende gebiedscontracten en daaruit mogelijke bestemmingsreserves in de toekomst worden geëvalueerd.	CZ/HIN	
8 Naleving BBV (...)	Wij onderschrijven de opmerking van de accountant. De kostendekkendheid van de leges is een aandachtspunt, dat onder andere door de wijziging van de toerekening overheidskosten als gevolg van de gewijzigde BBV in 2017, opnieuw bezien zal moeten worden. Immiddels is op dit punt actie ondernomen en wordt de mate van kostendekkendheid, inclusief de boring, hiervan in 2018 opgepakt	CZ/HIN	De evaluatie van kostendekkendheid van de leges is opgestart. Hiervoor is een webapplicatie aangeschaft waarmee de kostendekkendheid van de leges kunnen berekenen. In samenspraak met de lijn wordt de benodigde informatie verzameld.
Archiefinspectie 2017		Auteur Onderzoek: Provincie Utrecht Vastgesteld op: 21 augustus 2018	Algerende aanbevelingen: 3
Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Voortgang per 1 september 2018
1	Breng alle archiefwaardige informatie in de gehele organisatie in kaart.	Samenstellen en actueel houden van een overzicht van valtapplicaties waarin archiefwaardige informatie wordt bewaard.	Eigenaar CZ/CIO Vanuit het Programma Optimal Digital worden alle applicaties met archiefwaardige informatie in kaart gebracht en het huidige overzicht met archiefwaardige informatie geactualiseerd. Omdat deze aanbeveling overeenkomt met aanbeveling 2.1 uit de archiefinspectie 2014 kan deze vervallen van deze lijst.
2	Breng alle archiefwaardige informatie in beheer bij informatieprofessionals, dus ook de archiefwaardige informatie die niet in Versoen wordt beheerd.	Aan de hand van het overzicht van aanbeveling 1 wordt per valtapplicatie vastgesteld welke beheermaatregelen nodig zijn voor de applicatie en welke informatie professionals verantwoordelijk zijn voor het beheer van de aanwezige archiefwaardige informatie.	Eigenaar CZ/CIO Het vaststellen van beleid en richtlijnen voor duurzaam informatiebeheer is onderdeel van de programma's van de -agenda en zal per thema worden opgepakt. Tevens zal een bewaarsstrategie digitale informatie worden opgesteld.
3	Stel centraal beleid vast om alle archiefwaardige informatie conform archiefwet- en regelgeving te beheren, of dat nu documenten zijn of gegevens in databases, digitale tekeningen of audio opnames. Dit zou onderdeel kunnen zijn van de 'roadmap' van het programma Optimal Digital.	Het vaststellen van beleid en richtlijnen voor duurzaam informatiebeheer is onderdeel van de programma's van de -agenda en zal per thema worden opgepakt. Tevens zal een bewaarsstrategie digitale informatie worden opgesteld.	Eigenaar CZ/CIO Vanuit het programma Optimal Digital wordt al gewerkt aan het in kaart brengen van en zonodig aanpassen van beleidsdaders voor: • Metadata • Bewaarterminen • Vermijding • Informatiebeveiliging • Classificatie van documenten • Privacy • Naamgeving conventies • Versiebeheer Dossiervorming
4	Breid het huidige kwaliteitsysteem uit naar een concernbreed systeem.	Om het kwaliteitsysteem DIV uit te breiden naar een concernbreed systeem zal een werkgroep worden ingesteld met vertegenwoordigers van alle directies, staf AD en Kabinet. De werkgeleden zullen een plan van aanpak voor dit concernbrede kwaliteitsysteem, zoals voorgeschreven in art. 16 van de Archiefregeling, opstellen.	Eigenaar CZ/CIO Voorbereidingen van het opstellen van het normenkader voor het concernbrede kwaliteitsysteem zijn gestart.
5	Stel informatiespecialisten op HBO/wo niveau met kennis van digitaal archiveren aan o.a. voor de beoordelen van de applicaties met archiefwaardige informatie, en het opstellen van de nodige maatregelen voor het duurzaam bewaren van de archiefwaardige informatie in deze applicaties.	De unit DIV is in 2017 uitgebreid met twee informatiespecialisten op HBO niveau. Het werven van een derde informatiespecialist is in voorbereiding. Hiermee is de capaciteit toegenomen. Er is voldoende kennis in huis om de beoordeling van de applicaties te kunnen uitvoeren.	Eigenaar CZ/SC Het werven van de derde informatiespecialist zal in 2019 plaatsvinden.

	6 Pak deze beoordeling van de applicaties met archiefwaardige informatie voorverend op, uitgaande van de eisen, ingevolge de Archiefwet en privacywetgeving en rapporteer de uitkomsten aan de provinciearchivaris.	Nadat de aanbevelingen 1 en 2 zijn afgerekond, zal een rapportage met de resultaten van deze aanbevelingen naar de provinciearchivaris worden gestuurd.	CZ/CIO	Afhankelijk van de voortgang van aanbeveling 1 en 2	
7	Om te bereiken dat wordt voldaan aan artikel 3 van het Besluit Informatiebeheer PNH 2014 de volgende aanbeveling: (1) Maak het informatiebeheer onderwerp van een consequente sturing door het management op alle niveaus. De sturing kan aan de hand van controle van de afhandeling van de zaak, het op de juiste wijze opslaan van archiefwaardige informatie in Vorseon en toekenning van de juiste metadata bij de aanbieden van gebeurtenissen en tevens zullen opleidingsprogramma worden vastgesteld. 3. Tijdelijk extra personeel is ingehuurd voor de controle van de gearchiveerde zaken in Vorseon. (2) Zorg voor voldoende menskracht voor de ondersteuning van de afgehandelde zaken. (3) Zorg voor voldoende mensen voor de ondersteuning van de ambtenaren bij het verwerven van de archiefwaardige informatie middels trainingen, uitleg over wat archiefwaardige informatie is, instructies, procedurebeschrijvingen en beschrijvingen van de minimale inhoud van een dossier per zaaktype. (3) Bied daarnaast de bezetting bij de unit Div uit met tijdelijk personeel voor de archivering van de dossiers in Vorseon.	Voor de sturing op een goed informatiebeheer zal het management inclusief de team seniores en operationele managers regelmatig het onderwerp archivering onder de aandacht brengen bij de medewerkers. 2. Voor de ondersteuning van medewerkers bij het archiveren zal een inventarisatie van de opleidingsbehoefte plaatsvinden en tevens zullen opleidingsprogramma worden vastgesteld. 3. Tijdelijk extra personeel is ingehuurd voor de archivering van de dossiers. Bij de unit Div is sinds september 2017 tijdelijk extra personeel (1,4 fte) ingezet voor de archivering van dossiers.	CZ/CIO CZ/CSC	1. Dit is onderdeel van het kwaliteitsysteem (zie aanbeveling 4). 2. In het kader van het Project bedrijfsopdrachten 2020 en het programma Optimal Digital wordt deze aanbeveeling opgevolgd inclusief het aanbieden van een goede vindplaats van de relevante documenten met werkstructuur en procedures. 3. Bij de unit Div is sinds september 2017 tijdelijk extra personeel (1,4 fte) ingezet voor de archivering van dossiers. Bij de unit Div is sinds september 2017 tijdelijk extra personeel (1,4 fte) ingezet voor de archivering van dossiers.	
8	Met betrekking tot het informatiesysteem RIS voor burgemeestersbenoemingen: Zet waart achter de zaak, het op de juiste wijze opslaan van archiefwaardige informatie, dat de gebruikers van het systeem kunnen maken dat zij een robuuste oplossing voor hen niet voldoen aan de wettelijke eisen van het RIS. Blif van de te bewaren informatie papieren dossiers vormen zolang het systeem niet de vereiste functionaliteiten bevat voor archivering.	Een robuuste oplossing zal worden bepaald en geïmplementeerd zodat het informatiesysteem RIS voldoet aan de wettelijke vereisten voor archivering van burgemeestersbenoemingen.	AD/KAB	1. Aanscherping van de ZTC zal in Q4 worden afgerekond. 2. De borging van een juist gebruik van zaaktypen vindt al plaats door de unit Div en zal tevens onderdeel zijn van het kwaliteitsysteem (aanbeveling 4)	
9	Verbeter de huidige zaaktypecatalogus en maak een juist gebruik van de zaaktypen	1. De zaaktypecatalogus wordt geactualiseerd. 2. Een juist gebruik van de zaaktypen wordt geborgd in de archieverfase waarbij de informatieprofessionals bij de Unit Div het zaaktype controleren en zonodig aanpassen.	CZ/CIO CZ/CSC	Afgerekond	
10	Leven staten van vernietiging aan bij de provinciearchivaris die aan de eisen uit het Besluit Informatiebeheer PNH 2014 voldoen (correcte omschrivingen, vermelding van het juiste selectienummer uit Provisa en in een formaat waarin eenenvoudig opmerkingen zijn bij te houden).	De staten van vernietiging zullen worden aangepast, zodat voor zaken in Vorseon de grondslag voor vernietiging wordt weergegeven. Deze aanbeveeling heeft een relatie met aanbeveling 13. Adequate benaming van zaken is onderdeel van het kwaliteitsysteem. Dit onderdeel heeft een relatie met aanbeveling 4.	CZ/CSC	1. en 4. Het opstellen van het beleid en richtlijnen is onderdeel van het Programma Optimaal Digital. 3. Afgerekond.	
11	Stel waar nodig procedures op en vast voor een goed informatiebeheer, zoals (1) emailarchivering en emailvernietiging, (2) opslag en vernietiging van informatie op de netwerkserver, (3) de minimale inhoud van een dossier per zaaktype en voor (4) conversie en migratie van digitale archiefwaardige informatie.	1. Huidige procedures worden geanalyseerd en waar nodig aangepast of nieuwe procedures worden opgesteld. 2. Het programma Optimaal Digital zal procedures opstellen voor informatiebeheer op de netwerkschijven en conversie en migratie van digitale archiefwaardige informatie. 3. De unit Div stelt mede voorzegsgearaad de minimale inhoud van een dossier per zaaktype vast. 4. Dit is onderdeel van de bewaarsstrategie digitale informatie (zie aanbeveling 3)	CZ/CIO CZ/CSC	Afgerekond	
12	Leg de uitgevoerde beheeractiviteiten (bijvoorbeeld vernietiging, migratie, vervanging) op de informatie vast in een veld voor metadata in Vorseon.	De mogelijkheden in Vorseon worden verkend en Vorseon zal worden aangepast zodat er één of meerdere metadata velden in Vorseon beschikbaar zijn om uitgevoerde beheeractiviteiten vast te kunnen leggen.	CZ/CSC	Afgerekond	
13	Vermeld het selectienummer uit Provisa bij de zaak in Vorseon.	De zaaktypecatalogus wordt gecontroleerd en waar nodig aangevuld met juiste vernietigingsgrondslag.	CZ/CSC	Dit is een belangrijk onderdeel van het kwaliteitsysteem.	

<p>¹⁴ Besluit vervanging van PNH wordt aanbevolen om de digitale beheeromgeving te toetsen aan de hand van het toetsingsraad voor de digitale beheeromgeving RODIN 2. De RODIN toets heeft ook plaats gevonden in 2014, er zijn toen aanbevelingen gedaan. De toets van deken kan zin op lopende activiteiten en eventuele aanbevelingen uit een audit zullen worden meegenomen digitale beheeromgeving omvat 3 onderdelen: beleid en organisatie, informatiebeheer (lees: afzienbare termijn een audit uitvoert aan de hand van RODIN 2 en de uitkomsten hiervan rapporteert aan de provinciearchivaris. Stel maatregelen vast voor de geconstateerde risico's.</p>	<p>Een externe audit is in 2017 uitgevoerd om te komen tot het besluit voor vervanging. RODIN 2 is geen verplichting. We zullen onderzoeken waar RODIN 2 op dit moment voor PNH van toegeweegd waarde is. De toets van deken kan zin op lopende activiteiten en eventuele aanbevelingen uit een audit zullen worden meegenomen in het concernbrede kwaliteitsysteem (zie aanbeveling 4).</p>	<p>CZ/CIO Dit aanbeveling wordt uitgewoerd in samenhang met aanbeveling 4 over de inrichting van een concernbreed kwaliteitsysteem</p>
---	--	--

2019-K1